

## **Samenvatting uitkomsten natuurdoelanalyses niet stikstofgevoelige gebieden**

Recent zijn de laatste natuurdoelanalyses afgerond voor de niet stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Hieronder is een korte samenvatting opgenomen van de belangrijkste uitkomsten van de natuurdoelanalyses. Een uitgebreide samenvatting per gebied is te vinden in de natuuranalyses zelf. Deze zijn als aparte bijlagen toegevoegd.

### **Boezems Kinderdijk:**

Door winddynamiek is het areaal rietland in met name de Hoge Boezem van de Overwaard sterk afgenomen en dit proces gaat nog steeds door. De rietgorzen worden weggeslagen en er komt steeds meer open water voor in de plaats. Dit heeft als gevolg dat het broedgebied voor de purperreiger en de snor afneemt. Omdat de afname in de Hoge Boezem van de Nederwaard beperkt is, wordt het aantal broedparen in de huidige situatie nog wel gehaald. In de NDA worden diverse maatregelen voorgesteld om de afname van rietland te stoppen door het afremmen van golfslag en nieuwe aanplant te realiseren. De pieken in het huidige peilbeheer moeten worden uitgedempt om het riet te kans te geven te groeien. Tenslotte moet het aantal ganzen in het gebied worden teruggebracht omdat de dieren grote schade aanbrengen aan het riet en onrust veroorzaken bij de broedende zwarte sterns. Verder moet het areaal pioniermoeras worden uitgebreid zodat er ook voldoende broedgelegenheid komt voor de porseleinhoen. Door de waterkwaliteit te verbeteren, verbeteren de foerageermogelijkheden voor alle soorten. Uit de NDA blijkt dat het mogelijk is de doelen te halen als de voorgestelde maatregelen worden uitgevoerd.

### **De Wilck:**

De Wilck is aangewezen als Vogelrichtlijngebied en heeft een functie als slaap- en rustplaats en foerageergebied voor kleine zwaan en smient. Er is veel niet bekend over het functioneren van het gebied. Er vindt afkalving van de oevers plaats, de bodem verzuurt en verruigt met pitrus. Hierdoor neemt het leefgebied van de aangewezen soorten af in kwantiteit en kwaliteit. De oorzaken van deze problemen moeten nader onderzocht worden. Omdat niet bekend is wat de redenen van de achteruitgang van het gebied zijn, is het niet mogelijk concrete herstelmaatregelen voor te stellen. De voorgestelde maatregelen betreffen dan ook grotendeels onderzoeksmaatregelen. De doelen worden momenteel gehaald: de draagkracht van het gebied als slaappleats voor de kleine zwaan en de smient is voldoende. De afname van het aantal kleine zwanen in het gebied is te wijten aan externe factoren en volgt de landelijke trend. Het lijkt erop dat met name voor de foerageerfunctie de soorten het gebied steeds meer mijden. De afgekalfde oevers moeten hersteld worden om te voorkomen dat het foerageergebied van de vogels verder afneemt en de waterkwaliteit verslechtert. Aanvullende maatregelen worden vastgesteld als de onderzoeken zijn uitgevoerd. Ook dan pas kan bepaald worden of de doelstellingen gegarandeerd kunnen worden voor de lange termijn.

### **Donkse Laagten:**

Donkse Laagten is aangewezen vanuit de Vogelrichtlijn als slaap- en rustplaats voor kleine zwaan, brandgans en kolgans en aanvullend als foerageergebied voor de kolgans. Dankzij het huidige beheer dat wordt uitgevoerd in het gebied worden de doelstellingen gehaald. De aantallen kleine zwanen worden niet gehaald, maar dat is te wijten aan externe factoren en volgt de landelijke trend. De

draagkracht van het gebied is op orde. Er worden geen aanvullende maatregelen voorgesteld, het voortzetten van het huidige beheer is voldoende om de doelstellingen ook op lange termijn te garanderen.

#### **Oudeland van Strijen:**

Oudeland van Strijen is aangewezen voor vier wintergasten, kolgans, brandgans, dwerggans en smient. Landelijk gezien is het met name van belang voor de dwerggans; het Oudeland van Strijen is één van de twee belangrijke locaties in Nederland voor de dwerggans. Hoewel de doelen voor dwerggans gehaald worden, is van belang dat de aantallen niet verder afnemen. De doelen voor brandgans en kolgans worden ook behaald. Voor de smient geldt dat de aantallen nog niet gehaald worden en de trend negatief is. Binnen het gebied is sprake van een licht afnemende voedselrijkdom en verruiging van de percelen. Er worden maatregelen voorgesteld om verruiging tegen te gaan, wat ten goede komt van de kwaliteit van het foerageergebied van alle soorten. De meeste doelsoorten zijn gevoelig voor verstoring. Dit is een knelpunt aangezien er veel verstoring is in het gebied met name door autoverkeer, vliegverkeer en de aanwezige kartbaan. Er wordt voorgesteld te inventariseren hoe verstoring kan worden beperkt. Met de voorgestelde maatregelen kunnen de instandhoudingsdoelstellingen behouden blijven, dan wel bereikt worden.

#### **Haringvliet:**

Het Haringvliet is aangewezen voor overwinterende en broedvogels, habitattypen en habitatrictlijnsoorten. Uit de NDA blijkt dat de doelstellingen voor de habitattypen al behaald worden. Deze vertonen een stabiele of positieve trend in oppervlakte. Voor de vissen geldt echter dat er veel nog onbekend is. Voor deze groep geldt dat onderzoeksmaatregelen zijn voorgesteld om te achterhalen waar potenties voor leefgebied aanwezig zijn en knelpunten in kaart gebracht moeten worden. Voor de broedvogels zijn de resultaten wisselend. Voor een aantal soorten zijn er onvoldoende gegevens beschikbaar en voor sommige soorten zijn er nog een aantal knelpunten. Voor de niet-broedvogels is over het algemeen een negatieve trend waarneembaar. Het niet halen van de doelen is in de meeste gevallen te wijten aan onvoldoende dynamiek in het gebied. Voor bijna alle soorten geldt dat met de in de NDA voorgestelde maatregelen de instandhoudingsdoelstellingen haalbaar zijn. Alleen voor de Noordse woelmuis geldt dat de theoretische opgave niet behaald kan worden omdat er onvoldoende ruimte is in het Haringvliet. Het is niet uitgesloten dat voor deze soort buiten het Natura 2000 gebied gezocht moet worden naar potentieel leefgebied.

#### **Hollands Diep:**

Het Hollands Diep is aangewezen voor overwinterende en broedvogels, habitattypen en habitatrictlijnsoorten. Uit de analyse van de NDA blijkt dat de oppervlaktes van de habitattypen worden gehaald, maar er ligt wel een opgave voor het behalen van een goede kwaliteit. Voor de vissen geldt, net als in de overige Deltagebieden, dat er veel nog onbekend is. Voor deze groep zijn daarom onderzoeksmaatregelen voorgesteld, om te achterhalen waar potenties voor leefgebied aanwezig zijn en knelpunten in kaart gebracht moeten worden. De doelstelling voor Noordse woelmuis lijkt niet behaald te kunnen worden in het gebied. Hiervoor moet daarom buiten de grenzen gekeken gaan worden.

Voor de broedvogels zijn de resultaten wisselend. Voor de lepelaar is er geen opgave. Voor de kluut lijken vooral successie, predatie van de nesten en het overstromen van broedlocaties knelpunten.

Voor de niet-broedvogels: kolgans, smient en wilde eend ontbreekt informatie over de draagkracht van het leefgebied en de omvang van de populatie. Voor overige niet-broedvogels is er geen opgave. Ook in het Hollands Diep geldt, net als in de overige delta gebieden, dat het is het niet halen van de natuurdoelen met name te wijten aan een gebrek aan dynamiek in het systeem. Voor de meeste doelen, behalve Noordse woelmuis, kan de opgave worden gehaald met maximale inzet van de geformuleerde maatregelen. Echter voor riviertrekvissen en voor de niet-broedvogels kolgans, smient en wilde eend is wegens kennisleemtes onbekend of de doelen gehaald kunnen worden.

#### **Oude Maas:**

Oude Maas is aangewezen voor habitattypen en habitatsoorten. De habitattypen vertonen een stabiele / positieve trend in oppervlak, waarbij enkele parameters voor kwaliteit soms matig of slecht zijn. Hier ligt dus een verbeteropgave. Voor de habitatrichtlijnsoorten geldt dat voor de bever geen opgave is. De Noordse woelmuis kent een negatieve trend door o.a. successie van de leefgebieden en een verslechterde concurrentiepositie ten opzichte van andere muizensoorten.

Het niet halen van de natuurdoelen is in de meeste gevallen te wijten aan het gebrek aan voldoende dynamiek. Het terugbrengen van voldoende dynamiek en het tegengaan van erosie van de oevers zijn de belangrijkste maatregelen om de doelen te kunnen behalen.